

Ιράν – Μετά τη σεισμική δόνηση έρχεται η κοινωνική

του [Houshang Sepehr](#)

μεταφραση: Λίνα Παλλάκη

Η εργατική τάξη στο Ιράν, που υφίσταται για καιρό καταστολή και βίαιη εκμετάλλευση, έκανε έφοδο στη σκηνή στις αρχές Ιανουαρίου του 2018, ταρακουνώντας το ιρανικό αστικο-κληρικό καθεστώς. Το Ιράν δονείται από διαμαρτυρίες κατά της αύξησης των τιμών στα τρόφιμα, της μαζικής ανεργίας, των συνεχώς αυξανόμενων κοινωνικών ανισοτήτων, των βίαιων μέτρων λιτότητας, καθώς επίσης και της πολιτικής καταστολής. Οι διαδηλώσεις διαμαρτυρίας ξεκίνησαν την Πέμπτη (28 Δεκέμβρη) στη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη του Ιράν, Μασάντ (ιερή πόλη, τόπο του ιερού του Ιμάμη Reza) και εξαπλώθηκαν στη συνέχεια σε σαράντα πόλεις και χωριά σε όλη τη χώρα όπως επίσης και στην πρωτεύουσα, την Τεχεράνη.

Η έκταση και ένταση αυτού του κινήματος, η ραγδαία υιοθέτηση συνθημάτων ενάντια στην κυβέρνηση και το αυταρχικό πολιτικό σύστημα, άφησε έκπληκτες τις Ιρανικές αρχές και τους δυτικούς παρατηρητές. Ωστόσο, αυτής της έκρηξης προηγήθηκαν μήνες εργατικών διαμαρτυριών ενάντια στις περικοπές θέσεων εργασίας, το κλείσιμο εργοστασίων και τη μη καταβολή μισθών και επιδομάτων. Σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές, 21 άτομα σκοτώθηκαν και συνελήφθησαν περίπου 2000 κατά τη διάρκεια συγκρούσεων των διαμαρτυρόμενων και της αστυνομίας.

Από την αρχή αυτού του κινήματος, η κυβέρνηση μείωσε ή και μπλόκαρε τελείως τις εφαρμογές του Telegram και Instagram προκειμένου να αφαιρέσει πληροφορίες για μελλοντικές εκδηλώσεις και το μέγεθος του κινήματος.

Η κλίμακα και η ένταση των διαδηλώσεων σόκαραν το αστικο-κληρικό καθεστώς και οι αντίπαλίες φατρίες του αναγκάστηκαν να συσπειρωθούν προκειμένου να τις καταστείλουν. Κατά τη διάρκεια του σαββατοκύριακου 30-31 Δεκεμβρίου 2017, ο Ιρανός Πρόεδρος Hassan Rouhani δήλωσε ότι οι Ιρανοί είχαν το δικαίωμα να διαδηλώνουν ειρηνικά και ότι η δική του κυβέρνηση θα δρομολογούσε λύσεις για τα κοινωνικο-οικονομικά αιτήματα των διαμαρτυρόμενων, προσθέτοντας: «Δεν υπάρχει μεγαλύτερη πρόκληση από την ανεργία». Παρά τούτα, υπουργοί της κυβέρνησης και υπηρεσίες ασφαλείας ορκίστηκαν να εκριζώσουν το κίνημα διαμαρτυρίας, ενώ οι φρουροί της Ισλαμικής επανάστασης δήλωναν έτοιμοι να χρησιμοποιήσουν «σιδηρά πυγμή».

Οι αρχηγοί του καθεστώτος –από τον Ανώτατο Ηγέτη Αγιατολάχ Ali Khamenei ως τον στρατηγό Sanayee και τον πρώην «μεταρρυθμιστή» πρόεδρο και σύμμαχο του κινήματος του 2009, Mohammad Khatami– «δικαιολόγησαν» την βάνανση καταστολή τους κατηγορώντας ψευδώς τους διαμαρτυρόμενους ότι υποκινούνται από την Washington και τους τοπικούς συμμάχους της, το Ισραήλ και τη Σαουδική Αραβία, ως τμήμα μιας εμπρηστικής καμπάνιας ώστε να προκαλέσει καθεστωτικές αλλαγές στην Τεχεράνη.

Όμως, το κύμα των διαδηλώσεων έχει ταξικό χαρακτήρα πολύ διαφορετικό από αυτό του 2009, τότε υπό το λάβαρο του αποκαλούμενου «πράσινου κινήματος». Το 2009 το κίνημα διαμαρτυρίας ενάντια στην νοθευμένη επανεκλογή του πρώην υπερ-συντηρητικού Προέδρου Mahmoud Ahmadinejad κατεστάλη βίαια.

Στη βάση των καλύτερων διαθέσιμων αναφορών που έχουν φιλτραριστεί από τη λογοκρισία του Ιρανικού καθεστώτος ή εμφανίστηκαν στα Δυτικά μέσα ενημέρωσης, είναι προφανές ότι αυτό το κύμα διαμαρτυριών αποτελεί βασικά αρχόμενη ανταρσία της εργατικής τάξης. Προφανώς, οι διαμαρτυρίες είναι κοινωνικά ετερογενείς και υπάρχει μεγάλη πολιτική σύγχυση μεταξύ των συμμετεχόντων. Επιπλέον, όπως είναι αναμενόμενο, μοναρχικοί και άλλα δεξιά στοιχεία σε συμμαχία με τον ιμπεριαλισμό ψάχνουν να το εκτρέψουν προς όφελος τους.

Αλλά οι διαδηλώσεις, αν και δεν είναι μαζικό κίνημα, αποτελούνταν κυρίως από εργάτες, φτωχούς, άνεργους, νέες και φτωχές γυναίκες. Εκφράζουν την ενσταλαγμένη ταξική οργή σε μία χώρα όπου 3.2 εκατομμύρια άνθρωποι ή 12.7% της εργατικής δύναμης, είναι επίσημα άνεργοι. Η ανεργία στους νέους φτάνει το 40% και περισσότερο από το 50% ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Παρά ταύτα, σύμφωνα με την Παγκόσμια Βάση Δεδομένων Πλούτου και Εισοδήματος, το 1% των πιο πλούσιων Ιρανών κατέχουν το 16.3% του πλούτου που αντιστοιχεί στο 50% του συνολικού πλυθισμού. Το πλουσιότερο 10% κρατά το 48.5% του εθνικού πλούτου (δεδομένα του 2013).

Άνοδος της εργατικής αντιπολίτευση

Δεν υπάρχει καπνός χωρίς φωτιά. Το κύμα των διαμαρτυριών στις αρχές του Γενάρη ξέσπασε μετά από μήνες εργατικής αναταραχής και λαϊκών διαδηλώσεων ειδικά εναντίον των περικοπών στις θέσεις εργασίας, την μη-πληρωμή μισθών, καθώς και την αδιαφορία των αρχών προς τα εκατομμύρια αποταμιευτών που καταστράφηκαν από την δόλια κατάρρευση πολλών αρρύθμιστων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η πλήρης εγκατάλειψη των θυμάτων των πρόσφατων θανατηφόρων σεισμών, καθώς επίσης και τα αστρονομικά ποσοστά διαφθοράς διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην πυροδότηση του κινήματος. Τον Σεπτέμβρη του 2017, για παράδειγμα, στο Arak, οι εργάτες δύο εργοστασίων, που ιδιωτικοποιήθηκαν στα 2000, συγκρούονταν με την αστυνομία για δύο μέρες, αφότου δυνάμεις ασφαλείας είχαν παρέμβει για να διαλύσουν όσους διαμαρτύρονταν για τη μη καταβολή των μισθών. Σύμφωνα με μια αναφορά του πρακτορείου France-Presse «μικρές διαδηλώσεις άρχισαν να αναδεύουν την κατάσταση τις εβδομάδες πριν τη σημερινή αναταραχή», με «εκατοντάδες εργάτες στα πετρέλαια και τα φορτηγά να διαμαρτύρονται για καθυστερημένες πληρωμές, στα εργοστάσια τρακτέρ να αντιδρούν στο κλείσιμο του εργοστασίου τους στο Tabriz και εργάτες στα ελαστικά, στην Τεχεράνη, να απαιτούν την καταβολή των μισθών τους». Αυτές οι εκδηλώσεις διαμαρτυρίας αντιμετωπίστηκαν με αδιαφορία από τα Δυτικά μέσα ενημέρωσης, ενώ οι Ιρανικές αρχές προσπάθησαν όσο

μπορούσαν να τις αποκρύψουν.

Τις μέρες που ακολούθησαν ως τις διαμαρτυρίες του Ιανουρίου, μία έντονη και πλατιά δημόσια συζήτηση μαινόταν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σχετικά με τις αυξανόμενες κοινωνικές ανισότητες. Το ερέθισμα για το συγκεκριμένο κύμα οργής ήταν η δημοσιοποίηση του τελευταίου κυβερνητικού προϋπολογισμού λιτότητας. Τα μέτρα περιελάμβαναν 50% αύξηση της τιμής της βενζίνης, ενώ μείωναν περεταίρω τις επιδοτήσεις για την ενέργεια. Οι επιδοτήσεις για βασικά τρόφιμα και ουσιώδεις υπηρεσίες είχαν καταργηθεί μεταξύ 2010-2014, κατά τη διάρκεια της προεδρίας του Ahamadinejad και του Rouhani.

Το κίνημα του 2009 επικεντρώθηκε σχεδόν αποκλειστικά στην Τεχεράνη και ειδικά στις πλούσιες γειτονιές στα βόρεια. Αντίθετα, οι διαδηλώσεις του Ιανουαρίου ήταν πιο εκτεταμένες γεωγραφικά. Εξίσου επηρεασμένες στάθηκαν οι μικρότερες και φτωχότερες πόλεις που αποτελούσαν πολιτικές βάσεις του Ahmadinejad και της αποκαλούμενης «σκληρής» φράξιας της πολιτικής ελίτ του καθεστώτος, που συνδυάζει την σιιτική ορθοδοξία με τις λαϊκίστικες εκκλήσεις στα πληβειακά στοιχεία του καθεστώτος.

Μεγαλύτερης σημασίας και αντίθετο με το κίνημα του 2009, το γεγονός ότι αυτή η κινητοποίηση υποκινήθηκε από την εναντίωση στις κοινωνικές ανισότητες. Οι «Πράσινοι» που υποστήριξαν συντριπτικά την εκλογή του Rouhani το 2013 καθώς και την επανεκλογή του τον περασμένο Μάιο, απέφυγαν αυτές τις διαδηλώσεις. Διακεκριμένοι εκπρόσωποι των «Πράσινων» εξέφρασαν τη βαθιά ανησυχία τους για τις «ακέφαλες», «βίαιες και μη-δημοκρατικές» διαδηλώσεις! Από την πλευρά τους, οι διαδηλωτές δεν απευθύνθηκαν στους Πράσινους ηγέτες και τους ηττημένους προεδρικούς υποψήφιους του 2009, τους Mir-Hossein Moussavi και Mehdi Karubi, που βρίσκονται ακόμη υπό κατ'οίκον περιορισμό. Αντίθετα, έθεσαν συνθήματα εχθρικά προς το κληρικο-καπιταλιστικό καθεστώς συνολικά.

Η προσέγγιση του Rouhani με την Ουάσιγκτον και η λιτότητα

Η οξεία κοινωνική κρίση στο Ιράν είναι προϊόν της οικονομικής και της στρατιωτικής-στρατηγικής πίεσης από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, όπως και των οικονομικών κυρώσεων, της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και πάνω από όλα της κατάρρευσης της τιμής του πετρελαίου, παράλληλα με την αποτυχία των νεοφιλελεύθερων οικονομικών πολιτικών και ειδικά των βάνανυσων μέτρων λιτότητας που ο Rouhani εφάρμοσε ώστε να προσελκύσει δυτικές επενδύσεις. Για χρόνια ο Rouhani, ακολουθώντας τον πολιτικό μέντορά του, τον αποθανόντα Πρόεδρο Hashemi Rafsanjani, ήταν συνήγορος της προσέγγισης με τις Δυτικές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις. Το 2013, υπογραμμίζοντας τις εκρηκτικές κοινωνικές επιπτώσεις των οικονομικών κυρώσεων, των ΗΠΑ και της Ευρώπης στο Ιράν, έπεισαν τον Αγιατολάχ Khamenei και άλλα άτομα-κλειδιά του καθεστώτος για την ανάγκη αλλαγής πορείας. Εξού μία νέα προσπάθεια για συμβιβασμό με την Ουάσιγκτον και την ΕΕ.

Όπως και στην περίπτωση των αρχηγών του πράσινου κινήματος, τέσσερα χρόνια νωρίτερα, αυτή η πολιτική συνδέθηκε με μια νέα προσπάθεια εξολόθρευσης όσων είχαν απομείνει από τις κοινωνικές παραχωρήσεις προς την εργατική τάξη μετά την Επανάσταση του 1979. Κατά τη διάρκεια των τεσσάρων τελευταίων χρόνων, η κυβέρνηση του Rouhani συνέχισε τις ιδιωτικοποιήσεις και τις απορρυθμίσεις, όπως έκανε ο Ahamadinejad νωρίτερα. Ακολούθησε τις συνταγές του Διεθνούς Νοσμιματικού ταμείου για τη λιτότητα και επίσης ξανασχεδίασε τους κανόνες που διέπουν τα δικαιώματα πετρελαίου, ώστε να δελεάσει ευρωπαϊκούς και αμερικάνικους πετρελαϊκούς κολοσσούς. Τέλος, τον Ιανουάριο του 2016, οι πιο δριμύεις αμερικάνικες και ευρωπαϊκές κυρώσεις αναιρέθηκαν ή ανεστάλησαν, σαν αντάλλαγμα για την διάλυση του μεγαλύτερου μέρους του πυρηνικού προγράμματος της Τεχεράνης. Στο βαθμό όμως που η αναίρεση των κυρώσεων θέρμανε την οικονομία, επωφελήθηκαν σχεδόν αποκλειστικά και μόνο τα προνομιούχα κομμάτια του πληθυσμού. Η απάντηση του Rouhani,

όπως μαρτυρά ο τελευταίος προϋπολογισμός, ήταν να οξύνει τα μέτρα λιτότητας για τις μάζες, αυξάνοντας τους προϋπολογισμούς των θρησκευτικών οργανισμών και του κλήρου.

Νέα βαθμίδα της πάλης

Οι διαδηλώσεις της πρώτης εβδομάδας του Ιανουαρίου σηματοδοτούν μία νέα βαθμίδα στην ταξική πάλη στο Ιράν. Σε όλη τη Μέση Ανατολή, συμπεριλαμβανομένου και του Ισραήλ, υπάρχουν σημάδια αυξανόμενης αντίστασης της εργατικής τάξης. Το κρίσιμο ερώτημα είναι η πάλη να εξοπλιστεί η νεογέννητη εργατική αντίσταση με μία διεθνιστική σοσιαλιστική στρατηγική. Οι Ιρανοί εργάτες και οι νέοι άνθρωποι πρέπει να αγωνιστούν για την κινητοποίηση της εργατικής τάξης ως ανεξάρτητης πολιτικής δύναμης, εναντιώμενης στον ιμπεριαλισμό και σε όλες τις φατρίες της εθνικής αστικής τάξης.

Όλες οι δεξιές δυνάμεις που στηρίζουν τον προσανατολισμό προς την Ουάσιγκτον και/ή τις υπόλοιπες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις μέσα στο αντικυβερνητικό κίνημα θα πρέπει να νικηθούν και να απομονωθούν πολιτικά. Ο ιμπεριαλισμός είναι αυτός που καταπνίγει τα δημοκρατικά και κοινωνικά ιδανικά των λαών της Μέσης Ανατολής τον τελευταίο αιώνα. Οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις είναι αυτές που έχουν καταστρέψει την περιοχή με τον πόλεμο επί ένα τέταρτο του αιώνα και οι ίδιες δυνάμεις που σήμερα απειλούν να βυθίσουν τον ιρανικό λαό και όλη την περιοχή σε μια ακόμη πιο αιματηρή ανάφλεξη.

Η ιρανική αστική τάξη, όπως αποδεικνύεται από περισσότερο από έναν αιώνα ιστορίας από τον καιρό της συνταγματικής επανάστασης του 1906, είναι πλήρως ανίκανη να εδραιώσει μία πραγματική δημοκρατία και να απελευθερωθεί από τον ιμπεριαλισμό. Αφού αυτό θα απαιτούσε επαναστατική κινητοποίηση των μαζών σε τέτοιο μέγεθος που θα διακινδύνευε συμφέροντα και ταξικές φιλοδοξίες της αστικής τάξης.

Οι εργάτες και οι νέοι πρέπει επίσης να απορρίψουν αυτούς που

υποστηρίζουν ότι η άνοδος των μαζών θα λύσει τα πάντα, επειδή στην πραγματικότητα δυσφημούν τη μάχη που δίνεται για το επαναστατικό πρόγραμμα και την ηγεσία. Η ιστορία πρέπει να διδάσκει μαθήματα, από την «Αραβική Άνοιξη» του 2011 ως την Ιρανική Επανάσταση του 1979.

Η Ιρανική επανάσταση το 1979, η οποία 40 χρόνια πριν ανέτρεψε το τυρρανικό καθεστώς του αμερικανο-θρεμμένου Σάχη, ήταν μία μαζική αντι-ιμπεριαλιστική κοινωνική έκρηξη. Ήταν όντως η εργατική τάξη που είχε καταφέρει το θανάσιμο χτύπημα. Ήταν ένα εντεινόμενο κύμα πολιτικών απεργιών που τσάκισε τη σπονδυλική στήλη του καθεστώτος του Shah. Και τους μήνες που ακολούθησαν οι εργάτες καταλάμβαναν τα εργοστάσια, θέτοντάς τα υπό τον έλεγχο των εργατικών συμβουλίων. Αλλά η εργατική τάξη βρέθηκε χωρίς ανεξάρτητη ταξική οργάνωση και πολιτικά υποταγμένη στο σταλινικό κόμμα Τουντέχ, καθώς και σε ποικίλες μικροαστικές αριστερές δυνάμεις. Δυστυχώς, οι περισσότερες από αυτές τις οργανώσεις στοιχήθηκαν πίσω από την αποκαλούμενη αντι-ιμπεριαλιστική παράταξη της εθνικής μπουρζουαζίας υπό την ηγεσία του Αγιατολάχ Χομεϊνί και του σιιτικού κλήρου. Αυτοί, αφού πήραν τον έλεγχο της κρατικής μηχανής, κατέστειλλαν βίαια όλες τις ανεξάρτητες μορφές έκφρασης και ταξικής οργάνωσης. Οι ίδιοι σταθεροποίησαν την καπιταλιστική τάξη εντός του πλαισίου ενός νέου θεοκρατικού συστήματος.

Σήμερα στο Ιράν, η άνοδος της εργατικής τάξης μπορεί και πρέπει να διευθετήσει τους λογαριασμούς με το ισλαμικό πολιτικό σύστημα, την ιρανική αστική τάξη ως σύνολο και τον ιμπεριαλισμό, αλλά με την προϋπόθεση ότι αποτελεί τμήμα της προοπτικής μιας διεθνούς σοσιαλιστικής επανάστασης.

Το έργο των επαναστατών σοσιαλιστών είναι να στραφούν προς αυτό το κίνημα και να αγωνιστούν να εξοπλίσουν τη διεθνή εργατική τάξη με μια κατανόηση της λογικής των αναγκών, των στόχων και των αγώνων του. Ο καπιταλισμός είναι ασύμβατος με τις ανάγκες της κοινωνίας. Οι εργάτες, η τάξη που παράγει τον παγκόσμιο πλούτο, πρέπει να ενώσει τους αγώνες της πέρα από σύνορα και ηπείρους ώστε να εδραιωθεί η πολιτική εξουσία των

εργατών, να αναλάβουν τη σοσιαλιστική αναδιοργάνωση της κοινωνίας και να τερματίσουν τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο.

αναδημοσίευση από internationalviewpoint.org